

Marko Zadrgal

Odločitev za Demos

Zveseljem sem podprl Demos, ker sem globoko občutil totalitarni režim. Pri nas je kmetija, bil je mlin in bila je žaga. Med vojno so starši podpirali partizansčino – v upanju na vse dobro po njej. Toda upanje je splahnelo takoj, ko so oblastniki prišli na oblast. Do leta 1949 so nas dotolkli do konca, tako da smo bili prisiljeni na obdelovalno zadrugo, v kateri smo bili tri leta. Tik pred izstopom iz zadruga so ponoči ukradli glavne dokumente iz pisarne, seveda z denarjem vred. Nato pa kalvarija. Udba na uradu, kjer so prav takrat vzgajali četo v Glavarjevi bolnici v Komendi. Bil sem trikrat zaslišan, več kmetov je bilo po en mesec v zaporu. Vodilni, ki so to storili, so se nam smejali, saj so bili udbaši in komunisti.

Po izstopu iz zadruga smo se težko prebijali iz leta v leto. Mlin so nam zaprli takoj po vojni z uredbo, da dve obrti ne moreta biti pri hiši. Ko je leta 1954 umrl oče v starosti 49 let, sem delal na žagi. Marca naslednje leto sem moral za dve leti na služenje vojaškega roka. Po mojem odhodu v vojsko je žagal moj bratranec, naslednje leto pa so žago zapečatili.

Ko sem se vrnil domov, sem pisal prošnje, da bi dobil obrtno dovoljenje. Ni se ga dalo dobiti, češ da ne izpolnjujem pogojev, ker je bila žaga na vodni pogon. Teh prošenj in pritožb imam cel kup. Tako je šel enkrat z menoj na Ministrstvo za obrt in industrijo celo področni logar, ki je poznal vso zadevo. Povedal jim je, da je oče dajal partizanom deske za bunkerje, oni pa so rekli, da to danes nič ne pomeni. No, vidite, kaj smo podpirali!

Težav pa še ni bilo konec. Leta 1959 je prišlo z občine pet tovarišev z odločbo, da je žaga nacionalizirana, zraven pa so odmerili še 40 arov vrta. Seveda zopet pritožbe na pritožbe. K sreči sem imel dobrega odvetnika, ki me je preko vrhovnega sodišča rešil te golazni. Ta trnova pot se je nadaljevala vse do reforme leta 1965.

Po tej reformi je bilo spet veliko težav za napredek. Ni bilo strojev, zgraditi je bilo treba, toda volja in moč sta mi dajala upanje za hiter napredek. Pri nakupu strojev sem bil spet na udaru udbovcev, saj sem moral v sedemdesetih letih zaradi ene slamoreznice kar trikrat na Prešernovo v Ljubljano, kjer je bil sedež Udbe, in še domov so me prišli zasliševati, zaslišanje so snemali z magnetofonom, kje in kako sem dobil stroj. Toda nič niso izvedeli. Napredka kmetije ni bilo mogoče ustaviti, uredil sem turistično kmetijo, za kar sem leta 1989 dobil turistični nagelj kot priznanje Turistične zveze Slovenije. K nam so

prihajali na obisk avtobusi iz precejšnjega dela Evrope, največ iz Avstrije, manjše delegacije pa z vseh kontinentov sveta, tako da sem bil stalno pod budnim očesom nepridipravov.

Po vseh teh dogodivščinah sem se zlahka vključil v Kmečko zvezo, že ko je nastajala. Kar se tiče političnega delovanja, sem bil vseskozi v odborih krajevne skupnosti, v kmetijski zadrugi in kreditno-hranilni službi. Bil sem tudi pobudnik in odbornik melioracije Komenda–Moste–Križ. Nekatere probleme s tega področja smo reševali tudi na komisiji za prošnje in pritožbe, katere član sem bil po zaslugi občinske skupščine, vanjo pa sem bil izvoljen na prvih demokratičnih volitvah. Probleme smo reševali dokaj usklajeno, saj smo se pred sejami zelo pogosto sestajali.

Še enkrat hvala Demosu na Kamniškem, da me je povabil k sodelovanju.